

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____ А.В.Пантелеймонов

“ _____ ” _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ПОДАТКОВА СТАТИСТИКА

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший бакалаврській рівень

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифрі назва)

спеціальність 071 Облік і оподаткування
(шифрі назва)

освітня програма Облік і оподаткування
(шифр і назва)

спеціалізація _____
(шифрі назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

факультет Економічний

20_18 / 20_19 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“ 22 ” червня 20 18 року, протокол № 7

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
Назарова Олександра Юріївна, к.е.н., доцент кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри
_____ статистики, обліку та аудиту _____

Протокол від “ 21 ” червня 20 18 року № 9

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту _____

_____ (Соболев В.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
_____ економічного факультету _____
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ 21 ” червня 20 18 року № 9

Голова методичної комісії _____

_____ Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Податкова статистика» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

ХНУ ім. В.Н.Каразіна, _____ бакалавр
(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напряму) Облік і оподаткування _____

спеціалізації _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни:

формування знань щодо основних понять і категорій податкової статистики та закономірностей функціонування й розвитку податкових явищ і процесів та проведення їх дослідження.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- узагальнення інформації, щодо дослідження явищ та процесів, які відбуваються у податковій системі України;
- вивчення методів формування інформаційної бази для здійснення аналізу стану та перспектив розвитку податкової системи в умовах мінливого економічного середовища;
- визначення найбільш розповсюджених та нових підходів до статистичного дослідження податкової системи, ознайомлення з методами аналізу та прогнозування її розвитку;
- узагальнення та аналіз методичних принципів формулювання цілей розвитку податкової політики на основі отриманої інформаційної бази, ознайомлення з статистичними моделями і методами;
- обґрунтування необхідності проведення статистичного дослідження стратегічних і тактичних планів, проектів та програм як інструментів управління, визначення основних напрямів статистичного дослідження явищ та процесів, які відбуваються у податковій системі України.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-й
Семестр	
3-й	-й
Лекції	
24 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	

24 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
72 год.	год.
в тому числі: індивідуальні завдання	
40 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

знати: статистичні методи, які дозволяють проаналізувати процеси, що відбуваються з суб'єктами господарської діяльності та визначити стан і тенденції їх розвитку в умовах ринкової економіки;

вміти: отримати необхідну статистичну інформацію, обробити її за допомогою наявного статистичного інструментарію та сформулювати висновки, які є основою для прийняття зважених управлінських рішень.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОДАТКОВОЇ СТАТИСТИКИ

Тема 1. Сутність, предмет, метод і завдання податкової статистики

Податок – як економічна категорія, його сутність та завдання статистичного вивчення. Предмет податкової статистики. Методи податкової статистики. Основні терміни у податковій статистиці.

Тема 2. Методи статистичного дослідження рядів розподілу в системі оподаткування

Використання атрибутивних рядів розподілу для дослідження платників податків. Варіаційні ряди розподілу податкових надходжень.

Методика використання дискретних рядів розподілу для дослідження правопорушень у сфері оподаткування. Методика використання інтервальних рядів розподілу для дослідження податкових платежів.

Розрахунок узагальнюючих статистичних показників статистики оподаткування. Рівномірність структури податкових надходжень. Розрахунок показників варіації в оподаткуванні фізичних та юридичних осіб. Індексний метод у дослідженні податкових процесів: індекс податку, що характеризує зростання/зменшення розміру податку у результаті впливу усіх факторів, індекс числа платників податків, що характеризує вплив зміни числа платників податків на величину розміру податків, індекс розміру прибутку в середньому на одного платника податків, що характеризує збільшення або скорочення розміру податків за рахунок середнього прибутку на одного платника податків, індекс ставки податку, що характеризує зростання або скорочення розміру податків за рахунок середньої ставки податків. Факторний аналіз динаміки податкових надходжень.

Тема 3. Методи статистичного дослідження рядів динаміки в системі оподаткування

Загальні принципи розрахунку прогнозу надходжень податку (розрахункова база оподаткування, реальна ставка податку, величина номінальної ставки оподаткування, коефіцієнт корекції номінальної ставки).

Загальний порядок розрахунку прогнозу надходжень податку. Методика прогнозування надходжень податку. Визначення прогнозу надходжень податку із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) на основі динаміки та змін кон'юнктури внутрішнього попиту

(ПДВ): за кінцевими споживчими витратами домашніх господарств (спрощений метод); за роздрібним товарооборотом, обсягом реалізованих послуг населенню та валовим нагромадженням основного капіталу (деталізований метод).

Визначення прогнозу надходжень податку із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) на основі динаміки та змін кон'юнктури валової доданої вартості за видами економічної діяльності. Визначення усередненого значення прогнозу надходжень податку на додану вартість із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг). Визначення прогнозу надходжень податку на додану вартість із ввезених на територію України товарів на основі динаміки імпорту товарів.

Визначення прогнозу бюджетного відшкодування податку грошовими коштами на основі динаміки експорту товарів та послуг та динаміки промислового виробництва. Визначення сальдо надходжень податку до бюджету.

Прогнозування надходжень податку на додану вартість з урахуванням динаміки та змін кон'юнктури внутрішнього попиту. Прогнозування надходжень податку з урахуванням динаміки та змін кон'юнктури валової доданої вартості. Узагальнена формула розрахунку бюджетного відшкодування грошовими коштами за експортними операціями

Функціональна макроекономічна імітаційна модель податку на додану вартість.

Методи оцінки загальної тенденції у зміні податкових надходжень. Оцінка характеру тенденції в зміні суми податкових надходжень прибуткової частини бюджетів різних рівнів.

Методика вивчення видів тенденції в зміні податкових надходжень за окремими видами економічної діяльності. Параметричні і непараметричні методи оцінки адекватності трендових моделей.

Часові ряди як складова дослідження податкових процесів. Аналіз методів моделювання та прогнозування стаціонарних часових рядів при дослідженні процесів оподаткування. Аналіз методів моделювання та прогнозування нестаціонарних часових рядів при вивченні податкової діяльності.

Розділ 2. ПОДАТКОВА СТАТИСТИКА ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ СТАТИСТИКИ

Тема 4. Статистика державного бюджету

Сутність державного бюджету. Завдання статистики державного бюджету. Бюджетна класифікація - основа угруповання доходів і витрат державного бюджету. Система показників державного бюджету та їх аналіз.

Тема 5. Система національних рахунків (СНР) – основа статистики макроекономічних показників

Поняття про систему національних рахунків. Цілі введення системи національних рахунків. Відмінність системи національних рахунків від балансу народного господарства. Визначення найбільше уживаних термінів у системі національних рахунків.

Показники результатів економічної діяльності в СНР. ВВП – центральний показник системи національних рахунків, що характеризує кінцевий результат виробничої діяльності країни. Інші показники-агрегати СНР та взаємозв'язок між ними.

Розрахунок валового внутрішнього продукту на стадіях: виробництва, утворення доходів, кінцевого використання. Індекс - дефлятор ВВП.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОДАТКОВОЇ СТАТИСТИКИ												
Разом за розділом 1	60	12	12			36						
Розділ 2. ПОДАТКОВА СТАТИСТИКА ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ СТАТИСТИКИ												
Разом за розділом 2	60	12	12			36						
<i>Усього годин</i>	120	24	24			72						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, предмет, метод і завдання податкової статистики	4
2	Тема 2. Методи статистичного дослідження рядів розподілу в системі оподаткування	4
3	Тема 3. Методи статистичного дослідження рядів динаміки в системі оподаткування	4
4	Тема 4. Статистика державного бюджету	6
5	Тема 5. Система національних рахунків (СНР) – основа статистики макроекономічних показників	6
	Разом	24

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Вивчення найважливіших методичних питань щодо дослідження податкової системи; перевірка вмінь використовувати на практиці основні положення навчальної дисципліни «Податкова статистика».	10
2	Набуття навичок розрахунку податкових показників та їх аналізу за допомогою статистичних методів; побудова та оформлення статистичних таблиць та графіків за результатами аналітичної роботи; формування аналітичних звітів на основі отриманих результатів дослідження.	10
3	Підготовка дайджестів про організацію та методологію податкової статистики на підставі ознайомлення з джерелами наукової та навчальної інформації. Складання переліку найбільш актуальних проблем розвитку цієї галузі статистики	12
4	Індивідуальне завдання до курсу «Податкова статистика»: <ul style="list-style-type: none"> - самостійно вибрати країну для вивчення бюджету за статтями; - ознайомлення з державним бюджетом обраної країни (за 10 і більше років); - розрахунок статистичних показників доходів державного 	40

	бюджету обраної країни; - розрахунок статистичних показників витрат державного бюджету обраної країни; - прогнозування доходів та витрат державного бюджету обраної країни на 5 років; - за допомогою пакету прикладних програм Microsoft Excel зробити візуалізацію визначених показників; - формулювання відповідних висновків.	
Разом		72

6. Індивідуальні завдання

Відповідно навчальному плану спеціальності «Облік і оподаткування» студенти денної форми навчання виконують індивідуальне завдання з дисципліни «Податкова статистика».

Мета виконання індивідуального завдання – закріплення знань, одержаних студентами у процесі самостійного вивчення навчального матеріалу з обраної теми.

Індивідуальне завдання базується на вивченні літературних джерел за обраною темою, використанні статистичних матеріалів, що публікуються Держстатом України. При виконанні завдання необхідно також продемонструвати вміння обробляти інформацію за допомогою пакету прикладних програм Microsoft Excel та використання Інтернет.

Тему індивідуального завдання студент обирає індивідуально. Кафедра пропонує студентам обирати тему та узгоджувати план роботи з викладачем. При виборі теми можна користуватись тематикою індивідуальних завдань.

При виборі теми потрібно враховувати коло інтересів студента у вивченні тієї чи іншої проблеми, її актуальність, можливість отримання конкретних статистичних даних, наявність спеціальної наукової літератури. Завдання закріплює та розвиває загальнотеоретичні та спеціальні знання студента.

План індивідуального завдання враховує інтереси конкретного напряму підготовки «Облік і оподаткування» і передбачає вивчення актуальності показників податкової системи, які обрані для аналізу, побудування таблиць показників, пов'язаних з початковим обранням, по Україні та інших країн (за 10 і більше років), формулювання відповідних висновків.

7. Методи контролю

Оцінювання знань, умінь та навичок студентів включає ті види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни «Податкова статистика» передбачають лекційні, практичні заняття, самостійну роботу та виконання індивідуального розрахункового завдання.

Перевірка та оцінювання знань студентів проводиться в наступних формах:

- оцінювання роботи і знань студентів під час практичних занять;
- складання проміжного контролю знань;
- оцінювання виконання та захист індивідуального розрахункового завдання;
- складання заліку.

Критерії оцінювання знань для дисципліни «Податкова статистика»

Порядок оцінювання знань студентів, розроблений: і впроваджений в навчальний процес у Харківському національному університеті імені В.Н.Каразіна унормовує основні принципи організації поточного, підсумкового та семестрового контролю знань студентів з усіх видів виконуваних робіт (теоретична підготовка, практична робота, самостійна робота ІНДЗ, наукова робота тощо), а також методику переведення показників академічної успішності студентів ХНУ імені В.Н.Каразіна в національну шкалу.

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Поточний контроль знань студентів

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю є:

- ◆ активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- ◆ відвідування занять;
- ◆ виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
- ◆ складання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію із практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- оволодіння методами економіко-статистичної обробки даних із використанням комп'ютерних технологій;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінювання знань студента під час виконання завдань для самостійної роботи проводиться за 4- бальною шкалою.

Оцінка «відмінно» ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді до всіх зазначених критеріїв. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

При оцінюванні практичних занять увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації й проводиться у вигляді тестування. При цьому тестове завдання може містити як запитання, що стосуються суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення невеличкого практичного завдання.

Підсумковий контроль за курсом – у формі заліку.

До складання заліку допускають студентів, що мають задовільну кількість балів зі складених тестів з основних навчальних елементів змістовних модулів, написання та захисту індивідуального розрахункового завдання та інших завдань, передбачених програмою дисципліни.

Залік здійснюють за білетами, які містять п'ять завдань (два теоретичних питання, тести та одне практичне завдання). Вони дають можливість здійснити оцінювання знань студента за дисципліною «Податкова статистика» (рис. 1).

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет економічний
 Спеціальність Облік і оподаткування
 Спеціалізація _____
 Семестр 5
 Форма навчання денна
 Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): бакалавр
 Навчальна дисципліна: Податкова статистика

ЗАЛІКОВЕ ЗАВДАННЯ № 1 *

1. Предмет та основні завдання податкової статистики
2. Показники бюджетної статистики
3. Тест
4. Тест
5. Задача.

Затверджено на засіданні кафедри _____
 протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20 ____ р.

Завідувач кафедри _____ (Соболев В.М.)

підпис

Екзаменатор _____ (Назарова О.Ю.)

Підпис

* Кількість балів за кожне з питань відповіді: 1 - 10; 2 - 10; 3 - 5; 4 - 5; 5 - 10

Рис. 1. Зразок залікового завдання

Критерії оцінювання на заліку:

Оцінювання знань студента проводиться за дворівневою шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно). За залік студент може отримати максимум 40 балів:

1. Для отримання оцінки «відмінно» (35-40 балів) студент повинен:
 - укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
 - викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язано й обґрунтовано;
 - навести вірне рішення задачі та тестів.
2. Для одержання оцінки «добре» (25-34 балів) студент повинен:
 - укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
 - викласти теоретичний матеріал обґрунтовано й зв'язано;
 - навести вірне рішення задачі;
 - можливі помилки при відповіді на тести.
3. Для отримання оцінки «задовільно» (15-24 балів) студент повинен:
 - викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
 - можливі помилки при розв'язанні задачі та тестів.
4. Оцінку «незадовільно» (1-14 балів) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

Кожне завдання заліку оцінюється окремо, що зазначається в білетах. Якщо одна з оцінок «незадовільно», то загальна оцінка не може бути вищою за «задовільно».

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру та оцінка за результатами підсумкового контролю).

У відповідності до набраних студентом балів оцінка знання матеріалу проводиться за дворівневою системою згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів.

8. Схема нарахування балів

Для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрової залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Залікова робота	Сума	
Розділ 1			Розділ 2		Індивідуальне завдання	Разом	
T1	T2	T3	T4	T5			
10	10	10	10	10	10	60	
						40	100

T1, T2 ... T5 – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Закон України Про державну статистику, Київ, 16.10.2012, № 5463-VI.
2. Інформаційні системи і технології в статистиці. Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Орленко Н.С. К.: КНЕУ, 2008. 288 с.
3. Інформаційні системи в фінансово-кредитних установах. Навчальний посібник. / Пістунов І.М. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 234 с.
4. Положення про Державну службу статистики України, Київ, 06.03.2011, № 396/2011
5. Статистика. Навч.-метод. посібник для сам ост. вивч. дисциплін. / Єріна А.М., Моторин Р.М. [та ін.]. К.: КНЕУ, 2002. 457 с.
6. Статистика. Підручник. / Лугінін О.Є., Белоусова С.В. К., Центр учбової літератури, 2007. 608 с.
7. Статистика. Навч. посібник. / Щурик М.В. Львів: «Магнолія-2006», 2011. 545 с.
8. Теорія статистики. 2-ге видання перероб. та доп. Посібник. / Мармоза А.Т.. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 592 с.
9. Фінансова статистика. Навч. посіб. / Мальчик М.В., Галашко С.І., Пелех А.І. К.: Центр учбової літератури, 2011. 184 с.
10. Фінансова статистика. Навч. посіб. / Кремень В.М., Кремень О.І. К.: Центр учбової літератури, 2014. 368 с.

Допоміжна література

1. Статистика: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / Кушнір Н.Б., Кузнецова Т.В. [та ін.] К.: Центр учбової літератури, 2009. 208 с.
2. Статистика. Навч.посібник. / За наук.ред. А.М. Єриної.. К.: КНЕУ, 2007. 304 с.
3. Статистика: Навчальний посібник / О.Ю. Назарова. Х.: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2018. 106 с.
4. Статистика фінансів. Навчально-методичний посібник. / Назарова О.Ю., Чуприна О.А. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 123 с.
5. Тлумачний словник економіста / за ред. проф. Гончарова С.М.. К.: Центр учбової літератури, 2009. 264 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Верховна Рада України. URL : <http://www.rada.kiev.ua>.
2. Головне управління статистики у Харківській області. URL : <http://uprstat.kharkov.ukrtel.net>
3. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Державна фіскальна служба України URL : <http://sfs.gov.ua/>
5. Міністерство фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua/>
6. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Нормативна база.. URL : <http://www.nibu.factor.ua/info/instrbuh/npsbu1/>
7. Нормативно-правова база [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України; Урядовий портал. – Офіц. веб-сайт. URL : <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>
8. Нормативно-правові акти [Електронний ресурс] // Урядовий портал. Єдиний веб-портал виконавчої влади України. URL : http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=32854
9. Податковий кодекс України URL : <https://zakon.help/law/2755-VI/>
10. Ukrstat.org – публікація документів Державної служби статистики України. URL : <http://ukrstat.org/about.html>